

Matrimonis forçats: la llibertat segrestada

Text > **SIHAM EL KAFROUNE**, integradora social i tècnica referent de Valentes i Acompanyades

Quan parlem de violència masclista, pensem sovint en les agressions físiques o en el control psicològic dins la parella. Però hi ha formes més silencioses, menys visibles, que també deixen una empremta profunda. Una d'aquestes és el matrimoni forçat, quan una noia és obligada a casar-se amb algú que no ha triat, sota la pressió familiar o comunitària.

És una realitat que pot semblar llunyana, associada a altres països o cultures, però també existeix aquí, a casa nostra. Algunes noies, sovint en silenci, conviuen amb la pressió de casar-se amb algú triat per la família, mentre que d'altres viuen amb el temor que un simple desplaçament a l'estranger acabi derivant en un casament forçat.

Des de Valentes i Acompanyades, a Girona, amb onze anys d'experiència, sabem que aquesta realitat no és aliena al nostre territori. Encara hi ha qui insisteix a situar els matrimonis forçats com un «problema llunyà» o propi de cultures diferents, però la nostra experiència ens mostra que també hi ha noies d'aquí, de casa nostra, que pateixen aquesta forma de violència masclista. La pressió pot aparèixer de maneres molt diverses: de vegades es presenta de forma subtil, disfressada de tradició, de deure o de lleialtat familiar; en altres casos, es manifesta en forma d'amenaçes explícites, de xantatges emocionals o de l'angoixa que un viatge en família es converteixi en un casament obligat.

Una vida imposada

Més enllà de les circumstàncies concretes, el resultat és sempre el mateix:

>> Una de les noies que va ser ajudada per l'entitat Valentes i Acompanyades.

(Foto: JOAN AURELI MARTÍ)

la negació del dret a decidir. Aquesta negació comporta conseqüències greus i de llarg abast. Moltes noies es veuen obligades a abandonar els estudis, estan en una situació de dependència econòmica i sovint pateixen un fort aïllament social. Però, sobretot, perden la possibilitat d'escollir qui volen ser i com volen viure. Parlem, doncs, d'una vulneració flagrant dels drets humans i d'una forma de violència masclista que la legislació catalana reconeix expressament.

Davant d'aquesta realitat, a Valentes i Acompanyades treballem amb un objectiu clar: que cap noia vegi hipotecada la seva llibertat. La nostra feina s'articula en tres eixos complementaris: la prevenció, l'atenció directa i l'acompanyament i la formació.

En primer lloc, treballem per prevenir. Fem visible una violència que sovint resta oculta i oferim informació perquè les joves sàpiguen reconèixer els senyals d'un possible matrimoni forçat. Mitjançant xerrades i activitats

LES DONES NO ES DONEN!

valentesiacompanyades.org

comunitàries creem espais on puguin parlar sense por i on recordem un principi bàsic: totes tenen dret a decidir sobre el seu futur.

Quan una noia fa el pas de demanar ajuda, activem la nostra tasca d'atenció directa. Sabem que és un moment delicat i que suposa molta valentia. Per això oferim un suport integral: assessorament jurídic, acompanyament psicològic, orientació acadèmica i, si cal, accés a recursos de protecció i allotjament segur. Cada cas requereix una resposta específica i adaptada a la situació personal de la jove.

Tanmateix, no ens quedem només en l'emergència. Apostem per l'acompanyament a llarg termini, que permet que aquestes joves reconstrueixin els seus vincles socials, reprenguin els estudis i recuperin la confiança en si mateixes. El procés d'alliberar-se d'un matrimoni forçat no acaba en el moment d'evitar-lo: continua en la construcció d'un projecte de vida propi i en la capacitat de sentir-se lliures i protegides.

Finalment, desenvolupem una tasca de formació adreçada a professionals i col·lectius del territori. Detectar un matrimoni forçat no sempre és senzill, i encara menys saber com actuar-hi. Per això oferim eines i criteris que permetin identificar els senyals d'alerta i activar els circuits adequats de protecció. La formació és clau perquè la responsabilitat d'afrontar aquesta violència no recaigui només en les joves, sinó que sigui compartida per tota la comunitat.

Dignitat i llibertat

Els matrimonis forçats no són un problema privat ni una qüestió de «costums». Són una violència masclista que passa aquí i ara, i que ens interpel·la a totes i a tots. Quan una noia

viu amb la por que la seva vida estigui decidida abans que ella pugui triar-la, alguna cosa falla en el nostre sistema de protecció i en la nostra responsabilitat col·lectiva. És per això que alcem la veu. La valentia d'aquestes joves necessita respostes concretes: recursos, complicitat i compromís social. No n'hi ha prou amb denunciar la vulneració; cal crear les condicions perquè puguin viure amb dignitat i llibertat.

A Valentès i Acompanyades estem convençudes que la societat gironina i catalana té la força per fer-ho possible. Però cal fer visibles aquestes situaci-

ons, trencar el silenci i entendre que els matrimonis forçats no són «un altre problema»: són un reflex de les desigualtats i del control patriarcal que encara perdura. El matrimoni hauria de ser sempre un acte de llibertat i compromís mutu. Quan deixa de ser-ho, esdevé un mecanisme de submissió i un segrest del futur. El nostre compromís és clar: treballar cada dia perquè cap noia, ni aquí ni enlloc, es vegi obligada a renunciar a la seva llibertat de triar i de ser qui vol ser.

<www.valentesiacompanyades.org>

Fem visible una violència que sovint resta oculta i oferim informació perquè les joves sàpiguen reconèixer els senyals d'un possible matrimoni forçat

>> Imatge promocional de la tasca de l'associació. (Foto: JOAN AURELI MARTÍ)

